
Afrapportering 2022

Aftagerpanel, arkitektur

Dato: 16.12.2022   **Journal nr.:** UGMLL29849

Udarbejdet af: Camilla van Deurs, formand for aftagerpanelet på arkitektur

---

Afrapportering aftagerpanel, arkitektur 2022

Det
Kongelige
Akademi

Arkitektur
Design
Konservering

Følgende personer er medlem af Det Kongelige Akademis aftagerpanel for arkitektur i 2022:

- Camilla van Deurs (formand), arkitekt, Ph.d. og stadsarkitekt i København. Repræsenterer bl.a. planlægning på byplan- og landskabsniveau.
- Kasper Guldager Jensen, arkitekt og medstifter af det europæiske udviklingsfirma Home.Earth, der har fokus på udvikling af bæredygtige byggerier. Afgår ultimo 2022 og erstattes af Eva Ravnborg, arkitekt og partner hos Henning Larsen Architects.
- Signe Cold, arkitekt og medstifter af tegnestuen Entasis. Repræsenterer en tegnestue med en varieret projektportefølje af primært byggeri.
- Martin Manthorpe, civilingeniør og direktør for strategi- og forretningsudvikling i NCC. Repræsenterer en hyppig samarbejdspartner og opdragsgiver for arkitekter.
- Per Schulze, arkitekt og tidligere udviklingschef i By og Havn. Har i 2022 skiftet job og er nu chef for bofællesskaber i PensionDanmark. Repræsenterer området inden for byudvikling, byliv og fællesskaber.

Der har været afholdt 2 møder i aftagerpanelet for arkitektur i 2022, hhv. den 1/3 og 22/6. Mødet den 13/12 blev aflyst grundet sygdom og afbud.

Aftagerpanelet har bemærket undersøgelsen ”De yngre arkitekters værdier og holdninger til deres fag”, foretaget for Arkitektforeningen og de to arkitektuddannelser i København og Aarhus. Konklusionen af undersøgelsen er, at unge arkitekter kobler deres faglige virke tæt sammen med, hvordan de kan forandre verden til det bedre. Men de forventer også, at deres arbejdsplads eller kommende arbejdsplads tager samfundsmæssigt ansvar. Ikke alene i deres professionelle virke, men også i deres adfærd. Det gælder både i forhold til klima, bæredygtighed, arbejdskultur og arbejdsforhold. 71 % af deltagerne har svaret, at det er ”afgørende vigtigt” at arbejde et sted, der har fokus på klima og miljø. Dette betragtes nærmest som en uadskillelig del af arkitektfagligheden og

arkitektens ansvar for at bidrage til at nedsætte byggeriets enorme aftryk på klimaet.

Denne tendens gør sig gældende ift. de studerendes præferencer, hvor større tegnestuer vælges fra, både ift. praktiksteder og som senere arbejdsplads, da 90 % af de yngre arkitekter, der har deltaget i undersøgelsen, svarer, at det er ”afgørende vigtigt”, at der er ordentlige arbejdsforhold for medarbejdere og praktikanter. Traditionelt har (nogle af de) større tegnestuer et mere blakket ry ift. gratis arbejde eller uorganiserede forhold. Dette forhold mener aftagerpanelet bør være et fokuspunkt for branchen, således at de traditionelle tegnestuer også i fremtiden vil være attraktive arbejdsgivere. Aftagerpanelet opfordrer til et aktivt samarbejde med Danske Arkitektvirksomheder omkring at rette op på disse forhold, hvad enten det skyldes faktuelle forhold eller myter og rygtedannelse. Det er for aftagerpanelet uvist, hvorledes den generelle branchetendens med opkøb af arkitektvirksomheder og meget store virksomheder spiller ind i denne tendens, men det er bekymrende, såfremt de store virksomheder ikke i fremtiden vil kunne tiltrække arbejdskraft uddannet i Danmark på de forhold, som undersøgelserne refererer til.

Aftagerpanelet bemærker, at der er en begyndende opbremsning i branchen (samt at de seneste to år har været svære grundet hjemsendelser) til at ansætte helt nyuddannede arkitekter, da de erfaringsmæssigt har brug for mere støtte ved indkøring end mere erfarne medarbejdere. Dette skaber en øget opmærksomhed på at få dimittenderne godt etableret efter endt uddannelse.

Aftagerpanelet anbefaler desuden, at Det Kongelige Akademi tilbyder en del af uddannelsen med større fokus på de klassiske bygningsarkitektfærdigheder (håndværket/byggeteknik på lige fod med den kunstneriske udviklingspraksis), som i dele af aftagerpanelet i stigende grad opleves som en manglende færdighed hos de nyuddannede kandidater, og som derved positionerer kandidaterne ringere ift. andre nyuddannede faggrupper om de ledige stillinger.

Sidsel Nygård har ved en gennemgang af årets praktik gjort opmærksom på, at de helt store kommercielle tegnestuer ikke er repræsenteret i oversigten over praktiksteder. Derudover er der blandt de 123 praktiksteder fire studerende i praktik i kommunerne, hhv. i Københavns kommune og Rødovre kommune. Aftagerpanelet opfordrede til, at der skal fokus på at få de store tegnestuer med i praktikordningen. Flere studerende skal i praktik i kommunerne, og kommunerne skal have fokus på at gøre sig interessante for det kommende arbejdsmarked. Fravælges kommunerne i praktikforløbet, fravælges de også efterfølgende. Det blev foreslået, at man som kommune/virksomhed kunne dele praktikanter, så de studerende kommer ud flere steder.

På mødet den 22/6 blev aftagerpanelet præsenteret for Det Kongelige Akademis afgangsudstilling med titlen New Design & Architecture. Udstillingen havde som en del af Akademiets indsatsområde fokus på FN's verdensmål med konkrete indspark til en bred vifte af dagsordener, som alle deler målet om at inspirere til en mere bæredygtig fremtid, der er bedre at leve i. Panelet udtrykker stor tilfredshed med det høje faglige niveau samt den store bredde i kompetencer og løsninger fra de udstillede projekter. Emnevalget har stor offentlig interesse og

Det
Kongelige
Akademi

Arkitektur
Design
Konservering

Det
Kongelige
Akademi

Arkitektur
Design
Konservering

aftagerpanelet anbefaler også i fremtiden Det Kongelige Akademi at holde tematiske udstillinger for at være i dialog med offentligheden og eksponere kvalifikationer og forskning, da de tematiske udstillinger har potentiale til at tiltrække flere eksterne end årets almindelige afgangsudstillinger.

I afrapporteringen for 2021 anbefalede aftagerpanelet, at der skulle arbejdes med følgende mål i 2022. Det bemærkes, at emnerne ikke er gennemgået i rækkefølge, men indflettet i de løbende dagsordener. Punkt 4 og 5 overføres til 2023:

1. Økonomisk og processuel forståelse i uddannelsen: Samarbejder med håndværksmæssige uddannelser, konstruktører og med CBS. Oplæg om mulighed for erhvervsklyngedannelser – overflyttet fra 2021
2. Efteruddannelse samt Ph.d.-skolen, sammenhæng mellem forskning og praksis
3. Opfølgning på strategi for Akademiet, herunder afklaring om Akademiets fortsatte fokus på UN17, samt evt. ændringer i uddannelser som en konsekvens af den nye strategi – afgangsudstilling besigtiges
4. Internationale samarbejder og branchesamarbejder: New European Bauhaus samt Copenhagen in Common World Capital of Architecture 2023
5. Opdatering på udflytningen til Kalundborg

Ad. 1: Økonomisk og processuel forståelse i uddannelsen: Samarbejder med håndværksmæssige uddannelser, konstruktører og med CBS. Oplæg om mulighed for erhvervsklyngedannelser – overflyttet fra 2021

Aftagerpanelet tog ad notam, at der er underskrevet en samarbejdsaftale med DTU, en hensigtserklæring om samarbejde om særligt forskningsprojekter. Der er desuden orienteret om CBS-samarbejdet if. med Mathilde Serups gennemgang af IBD.

Ad. 2: Efteruddannelse samt Ph.d.-skolen, sammenhæng mellem forskning og praksis

Dette emne overføres til 2023.

Ad. 3: Opfølgning på strategi for Akademiet, herunder afklaring om Akademiets fortsatte fokus på UN17, samt evt. ændringer i uddannelser som en konsekvens af den nye strategi

Aftagerpanelet har modtaget oplæg til strategien kaldet *The Future Is Now* og aktivt deltaget i drøftelsen af denne. Aftagerpanelet har set udstillingen af fire scenarier for kunstnerisk uddannelse (containerne) og efterfølgende deltaget i to workshops. Der er arbejdet med en vision frem mod 2050 og en strategi for årene 2022-2025. Strategien er døbt *Create. Collaborate. Change*. Strategien har bl.a. fokus på opskrivning og styrkelse af den kunstneriske metode; på tværdisciplinære samarbejder med institutioner og virksomheder (eks. det netop formaliserede samarbejde med DTU); fokus på værksteder og laboratorier som

basis for forskning og undervisning; fokus på efter-videreuddannelsesområdet. Aftagerpanelet støttede disse tværfaglige samarbejder, men opfordrede også til flere samarbejder med fx håndværksuddannelserne.

FN's verdensmål er ikke på samme måde som tidligere italesat, men fylder fortsat lige så meget på Akademiet – målene er i højere grad blevet implementeret i undervisning og læringsmål. Aftagerpanelet fandt det ærgerligt, at verdensmålene ikke længere har samme synlighed som tidligere, og at strategien ikke er hæftet op på målene.

Ad. 4: Internationale samarbejder og branchesamarbejder: New European Bauhaus samt Copenhagen in Common World Capital of Architecture 2023

Mathilde Serup orienterede om organiseringen af IBD (Institut for Bygningskunst og Design), hvor der er etableret et tværfagligt forløb for alle kandidatstuderende på instituttet – i 2022 omkring New European Bauhaus. Orientering om etablerede forskningsklynger og forskningscentre på instituttet samt om upcoming centre og klynger.

Orientering om samarbejder med Copenhagen in Common World Capital of Architecture 2023 overflyttes til 2023.

Ad. 5: Opdatering på udflytningen til Kalundborg

Aftagerpanelet har løbende drøftet udflytningen af uddannelsen til Kalundborg, men har på nuværende tidspunkt ikke en rolle i processen. Aftagerpanelet anbefaler en tydelig profil for uddannelsen i Kalundborg som differentierer sig fra uddannelsen i København, fx et stærkt fokus på klimahensyn, således at Kalundborg bliver et aktivt tilvalg og ikke et mindre alternativ til København, samt en fastholdelse af den forskningsmæssige kvalitet. Aftagerpanelet anbefaler desuden god kontakt til det lokale erhvervsliv for at afklare forhold omkring praktik, studierelevante jobs samt en generel observation på et landsdækkende outreach i branchen ift. overgangen mellem studietid og fastansættelser, således at de studerende har gode muligheder for ansættelser i hele landet efter endt uddannelse.

Særlige fokusområder i 2023

1. Betydningen af de nye uddannelsesreformer, herunder mulige 1-årige kandidatuddannelser (det vides på nuværende tidspunkt ikke, om dette også gælder Det Kongelige Akademis uddannelser) og diskussion af mulige implikationer for strukturen af uddannelsen, eksempelvis praktik og kontakten til erhvervslivet.
2. Opfølgning på Uddannelsesevalueringen 2022
3. Dialogmøde med aftagerpanelet på Arkitektskolen Aarhus – dagsordenpunkter af fælles interesse for de to institutioner

4. Internationale samarbejder og branchesamarbejder: New European Bauhaus samt Copenhagen in Common World Capital of Architecture 2023
5. Opdatering på etablering af nyt uddannelsesstilbud i Kalundborg
6. Efteruddannelse samt Ph.d.-skolen, sammenhæng mellem forskning og praksis

Det
Kongelige
Akademi

Arkitektur
Design
Konservering